

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: שאלון לדוגמה
מספר שאלון: 14371

עברית: הבנה, הבעה ולשון

לבתי ספר ערביים

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים:

40 נקודות	—	פרק ראשון – הבנת הנקרא
20 נקודות	—	פרק שני – חיבור
20 נקודות	—	פרק שלישי – ידע לשון
<u>20 נקודות</u>	—	פרק רביעי – ספרות
100 נקודות	—	סך הכול

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות:

- יש לענות על כל השאלות בגוף השאלון, לפי ההוראות.
- לשם כתיבת טיוטה לחיבור יש להשתמש בדפי הטיוטה שבסוף שאלון זה בלבד.
- בכתיבת החיבור יש להתרכז בנושא, להימנע מהקדמות ארוכות, מסטיות מן הנושא ומחזרות על רעיונות.
- יש להקפיד על כתב ברור, כתיב נכון, פיסוק תקין וכללי הדקדוק.

שימו לב: בסוף הבחינה מצורפים דפי טיוטה. אין להוסיף דפים אחרים למחברת הבחינה.

השאלות בבחינה זו מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

פרק ראשון – הבנת הנקרא (40 נקודות)

קראו את המאמר שלפניכם, וענו על השאלות שאחריו על פי ההוראות.

התחממות כדור הארץ בישראל

בשנים האחרונות תופעת התחממות כדור הארץ הפכה לאחד האתגרים הסביבתיים החמורים ביותר בעולם. חוקרים רבים מסכימים כי מדובר בתוצאה ישירה של פעילות אנושית מודרנית, הכוללת שימוש מוגבר בדלקים מזהמים, תיעוש מהיר ופליטת גזי חממה. תהליכים אלה גורמים לעלייה בטמפרטורות ולשינויים משמעותיים באקלים.

פסקה א

השלכות ההתחממות ניכרות גם בישראל. בשנים האחרונות נרשמה עלייה במספר אירועי הקיצון האקלימיים, כגון גלי חום חריגים, בצורות ממושכות ושיטפונות פתאומיים. תופעות אלו משפיעות על המערכת האקולוגית המקומית ומשנות את תנאי החיים של האדם ושל בעלי החיים.

פסקה ב

אחת ההשלכות הקשות של שינויי האקלים היא תהליך המדבור, כלומר התפשטות אזורים צחיחים ופגיעה בקרקעות חקלאיות. החקלאות בישראל מתמודדת עם ירידה בכמות המים הזמינים, פגיעה בגידולים ועלייה במזיקים. גם אזורי החוף נמצאים בסכנה בשל שחיקת חופים ועליית מפלס הים.

פסקה ג

התחממות כדור הארץ משפיעה גם על בעלי החיים. בתי גידול רבים נהרסים או מצטמצמים, בעלי חיים מתקשים למצוא מים ומזון, ומינים שונים נמצאים בסכנת הכחדה. מדענים מזהירים כי אם ההתחממות תימשך, המגוון הביולוגי בישראל ובעולם עלול להיפגע בצורה חמורה.

פסקה ד

כדי להתמודד עם המשבר האקלימי יש צורך בפתרונות מעשיים: חיסכון באנרגיה, מעבר לאנרגיות מתחדשות, צמצום פסולת ומחזור. בנוסף, עידוד השימוש בתחבורה ציבורית במקום רכב פרטי יכול להפחית את זיהום האוויר ואת פליטת גזי החממה.

פסקה ה

בישראל מודגש גם תפקידה החשוב של קרן קימת לישראל (קק"ל), הפועלת לנטיעת יערות, לשיקום שטחים פתוחים ולניהול אזורים טבעיים. יערות אלה מסייעים בספיחת פחמן מן האטמוספירה ובהגנה על בעלי החיים.

פסקה ו

מכל האמור ניתן להסיק כי, התחממות כדור הארץ היא תופעה עולמית המאיימת על הטבע ועל האדם. ההתמודדות עם המשבר דורשת אחריות משותפת של מדינות, ארגונים ואזרחים, כדי להבטיח עתיד סביבתי טוב ובריא לדורות הבאים.

פסקה ז

קק"ל – התחממות גלובלית, אירועי קיצון ומידע על יערות בישראל.

ענו על השאלות בגוף השאלון, לפי ההוראות.

השאלות

ענו על שאלות 1–10. (לכל שאלה 4 נקודות)

שימו לב: העתקה מן המאמר של משפטים מיותרים תגרום להפחתת נקודות.

1. **בפסקה א** כתוב שהתחממות כדור הארץ היא תוצאה של פעילות אנושית מודרנית.

במשפט שלפניכם הקיפו את האפשרויות הנכונות מבין המילים המודגשות.

החוקרים טוענים שהתחממות נגרמת בגלל שימוש **מוגבר/מופחת** בדלקים מזהמים ופליטה **גבוהה/נמוכה** של גזי חממה, ולכן מדובר בתופעה **טבעית/אנושית**.

2. **בפסקה ב** מתואר תהליך שמבטא את השפעת ההתחממות על האקלים בישראל.

כתבו את שלבי התהליך לפי הסדר שבו הם מופיעים בפסקה.

א.

ב.

ג.

3. השינויים באקלים משפיעים על חיי האדם ועל הסביבה.

השלימו את המשפטים שלפניכם במילים שלכם, על פי **פסקה ג**.

א. שינויי האקלים גורמים למדבור משום ש_____

ב. שינויי האקלים פוגעים בחקלאות, כי_____

4. **בפסקה ד** נכתב כי בעלי חיים רבים נמצאים בסכנת הכחדה.

כתבו מתוך הפסקה **שתי** דוגמאות לפגיעה בבעלי החיים בעקבות ההתחממות.

דוגמה 1: _____

דוגמה 2: _____

5. מהי המטרה העיקרית של המאמר?

הקיפו את התשובה הנכונה.

– לתאר תופעות טבע בישראל בלבד.

– להזהיר מפני התחממות כדור הארץ ולהציג את השלכותיה.

– לשכנע להפסיק כל פעילות תעשייתית בעולם.

– לתאר את פעילותה של קק"ל בלבד.

6. לפניכם קטע קצר. קראו אותו, וענו על השאלה שאחריו.

בשנים האחרונות נרשמה עלייה במספר אירועי קיצון האקלימיים בישראל, כגון גלי חום חריגים ובצורות ממושכות. תופעות אלה פוגעות במערכת האקולוגית ומשנות את תנאי החיים של האדם ושל בעלי החיים. בעקבות זאת מתמודדת החקלאות עם ירידה בכמות המים ופגיעה בגידולים.

השלימו את המשפטים שלפניכם, על פי הקטע הקצר.

א. העלייה באירועי קיצון אקלימיים גורמת לכך ש-_____

ב. ולכן החקלאות בישראל מתמודדת עם_____

7. לפניכם קטע קצר. קראו אותו, וענו על השאלה שאחריו.

כדי להתמודד עם התחממות כדור הארץ יש צורך בפתרונות מעשיים, כגון חיסכון באנרגיה, מעבר לאנרגיות מתחדשות ועידוד השימוש בתחבורה ציבורית. צעדים אלה מפחיתים את זיהום האוויר ואת פליטת גזי החממה.

השלימו את המשפט שלפניכם, על פי הקטע הקצר.

הסיבה לכך שחשוב לעודד שימוש בתחבורה ציבורית היא

8. בשורה 2 בפסקה ב כתוב:

”תופעות אלו משפיעות על המערכת האקולוגית”.

איזו מילה אינה יכולה להחליף את המילה משפיעות במשפט זה?

הקיפו את התשובה הנכונה.

- פוגעות

- משפיעות

- משנות

- מונעות

9. בשורה 1 בפסקה ד כתוב:

”מינים שונים נמצאים בסכנת הכחדה”.

איזו מילה אינה יכולה להחליף את המילה ”הכחדה” במשפט זה?

הקיפו את התשובה הנכונה.

- היעלמות

- אובדן

- התרבות

- השמדה

10. בשורה 1 בפסקה ו כתוב:

”יערות אלה מסייעים בספיחת פחמן מן האטמוספירה”.

לְמָה מכוונת המילה **אלה** במשפט זה?

הקיפו את התשובה הנכונה.

- שטחים פתוחים

- גזי חממה

- בעלי חיים

- יערות

/המשך בעמוד הבא/

פרק שני – חיבור (20 נקודות)

ענו על שאלה 11

11. חיבור (25 נקודות)

לפניכם **שלושה** נושאים לחיבור, א-ג בחרו **באחד** מהם, וענו על מטלת הכתיבה שאחריו.

א. גידול בעלי חיים בבית

בתקופה האחרונה חלה עלייה ניכרת בגידול בעלי חיים, כמו כלבים וחתולים בתוך הבית. תופעה זו משפיעה על חיי המשפחה בתחומים שונים, כמו בריאות גופנית ונפשית, קשרים בתוך המשפחה וחינוך ילדים.

כתבו חיבור בהיקף של 10-15 שורות. בחיבור **דונו** ביתרונות ובקשיים בגידול בעלי חיים, **הביעו** את דעתכם על תופעה זו **והביאו** דוגמאות מניסיונכם האישי לביסוס דעתכם.

ב. טרנדים מקובלים בחברה

בכל חברה יש תופעות והתנהגויות נפוצות המקובלות על רוב האנשים מבחינת לבוש, אוכל, משחקים בילויים ועוד. עם זאת יש אנשים הבוחרים דרך עצמאית ואישית השונה מן האופנה המקובלת.

כתבו חיבור בהיקף של 10-15 שורות. בחיבור **הביעו** את דעתכם אם כדאי להתנהג כמו כולם או כדאי למצ' התנהגות עצמאית השונה מן המקובל, **נמקו** את דעתכם **והביאו** דוגמאות מניסיונכם האישי לביסוס דעתכם.

ג. חברות ומשמעותה בחברה

חברות היא מערכת יחסים בין שני אנשים לפחות, המבוססת על קרבה אמון ושיתוף פעולה בין הצדדים

כתבו חיבור בהיקף של 10-15 שורות. בחיבור **הציעו** סוגים שונים של חברות, ספרו על הקשיים ועל ההצלחות בשמירה על חברות **והביאו** דוגמאות מניסיונכם האישי לביסוס דעתכם.

פרק שלישי – ידע לשון (20 נקודות)

חלק א- הפועל (6 נקודות)

בחרו בשלוש מארבע השאלות 12-15, וענו על כל הסעיפים בכל אחת מהשאלות שבחרתם.

12. 11. כתבו בשורה הריקה בכל סעיף את התשובה, על פי ההוראות.

א. ההתחממות משפיעה על הסביבה.

(1) השורש של הפועל משפיעה הוא: _____

(2) הבניין של הפועל משפיעה הוא: _____

ב. מדענים מזהירים מפני סכנה.

(1) השורש של הפועל מזהירים הוא _____.

(2) הבניין של הפועל מזהירים הוא _____.

13. לפניכם ארבעה סעיפים א-ד. כתבו את הפועל המתאים למשפט על פי שם הפועל שבסוגריים.

דוגמה: התחממות כדור הארץ נחשבת לתופעה המאיימת (לאיים) על הטבע ועל האדם.

א. שימוש בדלקים מזהמים _____ (לגרום) לעלייה בטמפרטורות.

ב. אירועי קיצון אקלימיים _____ (להשפיע) על תנאי החיים בישראל.

ג. חיסכון באנרגיה _____ (לצמצם) את פליטת גזי החממה.

ד. נטיעת יערות _____ (לסייע) בספיחת פחמן מן האטמוספירה.

14. לפניכם שני משפטים א-ב שחסר בהם פועל. הקיפו את הפועל המתאים לכל אחד מהמשפטים.

א. שינויי האקלים _____ את המערכת האקולוגית המקומית.

- משפיעים - מושפעים

- השפיעו - תשפיע

ב. בעלי חיים רבים _____ למצוא מים ומזון.

- מתקשים - מתקשה

- התקשה - יקשה

15. הקיפו את הפועל הנכון במשפטים א–ד שלפניכם.

- א. התחממות כדור הארץ משפיעה / משפיעים / מושפעת על בעלי החיים.
ב. מדענים מזהירים / הוזהרו / יזהיר מפני המשך המשבר האקלימי.
ג. יערות מסייעים / מסייע / סייעו בהגנה על בעלי החיים.
ד. אזורים חקלאיים נפגעים / פוגעים / ייפגע כתוצאה מהמדבור

חלק ב – השם (8 נקודות)

ענו על שתי שאלות 16-17.

16. לפניכם קטע, ובו שמונה מילים מודגשות. קראו אותו, וענו על השאלה שאחריו.

בשנים האחרונות תופעת התחממות כדור הארץ הפכה לאחד האתגרים הסביבתיים החמורים ביותר בעולם. חוקרים רבים מסכימים כי מדובר בתוצאה ישירה של פעילות אנושית מודרנית, הכוללת שימוש מוגבר בדלקים מזהמים ופליטת גזי חממה. תהליכים אלה גורמים לעלייה בטמפרטורות ולשינויים משמעותיים באקלים.

השלכות ההתחממות ניכרות גם בישראל, וכוללות אירועי קיצון אקלימיים, כגון גלי חום חריגים, בצורות ממושכות ושיטפונות פתאומיים. תופעות אלו משפיעות על המערכת האקולוגית ועל תנאי החיים של האדם ושל בעלי החיים, וכן על תחומי החקלאות והסביבה.

בחרו בשש מן המילים המודגשות בקטע, ומיינו אותן בטבלה שלפניכם (לכל מילה - חצי נקודה).

שורש ומשקל	בסיס וצורן סופי

17. ענו על חמשת הסעיפים א–ה שלפניכם. (5 נקודות)

- א. כתבו את צירוף הסמיכות שלפניכם בידוע.
אירועי קיצון _____
- ב. כתבו את צירוף הסמיכות שלפניכם בצורת הרבים.
מערכת אקולוגית _____
- ג. לפניכם משפט: המילה אקולוגיה היא מילה השאולה משפה זרה.
הקיפו את התשובה הנכונה: נכון / לא נכון

- ד. לפניכם משפט, ובו שני שמות תואר מודגשים.
הקיפו את **שם התואר** המתאים לשם העצם שלפניו.
אירועי קיצון **חריגים** / **חריגות** פגעו באזורים חקלאיים.
- ה. לפניכם משפט ובו מספר מודגש.
כתבו במילים את המספר המודגש.
בשנים האחרונות נרשמה עלייה של 3 _____ מעלות בטמפרטורות.

חלק ג – מילות קישור (6 נקודות)

ענו על שאלה 18.

18. ענו על שניים מן הסעיפים א–ג שלפניכם (לכל סעיף – 3 נקודות).

א. הקיפו את מילת הקישור המתאימה למשפט.

לפי מחקרים, התחממות כדור הארץ מסכנת את המערכת האקולוגית, _____ מדובר בתוצאה של פעילות אנושית מודרנית.

כמו / כי / עם זאת / אלא

ב. הקיפו את מילת הקישור המתאימה למשפט.

בישראל חלה עלייה במספר גלי החום, _____ נרשמים גם אירועי קיצון אקלימיים נוספים.

לכן / למרות / מלבד / אף על פי

ג. במשפט שלפניכם החליפו את מילת הקישור המסומנת בקו במילת קישור **אחרת** (מן הרשימה), בלי לשנות את הקשר הלוגי במשפט.

עקב שימוש מוגבר בדלקים מזהמים, חלה עלייה בפליטת גזי חממה.

כתוצאה מ' / אף על פי / נוסף על / כדי

פרק רביעי – ספרות (20 נקודות)

חלק א – סיפורת (10 נקודות)

ענו על **אחת** מן השאלות 19–20

19. ילד זר / גרשום שופמן

ענו על **שני** הסעיפים א–ב. (מספר הנקודות מצוין בסוף כל סעיף)

א. הסיפור מציג מפגש בין אדם לבין מי שנתפס כ"שונה" או "זר". הסבירו כיצד הסיפור מעביר מסר על התנהגות אנושית במצבים כאלה, והביאו דוגמה אחת מחיי היומיום שבה ניתן לפעול על פי מסר זה. (6 נקודות).

ב. לדעתכם, מה תפקידו של החינוך בעיצוב יחס של אכפתיות כלפי האחר? הציעו דרך אחת שבה מסגרת חינוכית יכולה לעודד רגישות לזולת. (4 נקודות).

20. השניים / גרשום שופמן

ענו על סעיפים א–ב שלפניכם (מספר הנקודות לכל סעיף רשום בסופו).

א. קראו את הרשימה ונתחו את האווירה הכללית העולה ממנה. האם היא משקפת תפיסת עולם מלאת תקווה או תחושת ייאוש? בססו את תשובתכם על הרעיונות המרכזיים ברשימה. (6 נקודות).

ב. תארו מצב אנושי נוסף הדומה ברוחו למצבים המתוארים ברשימה – מתוך חייכם או מתוך מציאות מוכרת לכם – והסבירו את הדמיון. (4 נקודות)

חלק ב – שירה (10 נקודות)

ענו על **אחת** מן השאלות 21–22.

21. קו העוני / רוני סומק

ענו על **שני** הסעיפים א–ב שלפניכם (מספר הנקודות לכל סעיף רשום בסופו).

א. כיצד השיר מציג את הפערים החברתיים, ואיזה רגש מרכזי הוא מעורר אצל הקורא?
הסבירו את תשובתכם על פי הרושם הכללי מן השיר. (6 נקודות)

ב. האם לדעתכם השיר מעודד שינוי חברתי, או שהוא מתאר מציאות שאין ממנה מוצא?
נמקו את עמדתכם. (4 נקודות)
